

ničarom na novo pogum daje. Eden teh, orjaške postave, z imenom Hasan iz Ulubada, z levo roko s škitom nad glavo, v desni z mečem, spleza na ozidje in za njim 30 tovaršev. Gerki jih s puščami in kamnimečejo in jih 18 na enkrat nazaj pahnejo, in več drugih, ktere Hasan opomina za njim na ozidje splezati, je bilo pobitih. Hasan sam, od kamna zadet, pade, se vonder spet na pol dvigne, kleče derži škit nad glavo, da mu tudi tega kamni iz rok zbijajo, in njega pušice umore.

Med tem, ko so Greki vrata sv. Romana tako hrabro branili, so že Turki skoz sicer zabita vrata Ksilokerku v mesto priderli, ki so bila še le pred ti dan na povelje cesarja odperta, da bi Turke nenadoma napadli. Petdeset Turkov je skoz priderlo in branivce od zadej prijel. Tedaj se je začelo od luke vpitje, da je že mesto vzeto, in nov strah je Greke napadel. Sicer so Teofil, Frančesko Toledo in Ivan Dalmatinec čuda delali; ali cesar je spoznal, da ni več mogoče mesta braniti. „Raj umerjem kakor živim“ zavpije in se sovražniku nasprot zažene, in ko vidi, da vse beži, povzdigne žalosten glas: „Al ni kristjana, da bi mi glavo odsekal“.

Ko to izusti, pade Konstantin Dragoses, zadnji gerški car.

Turki tudi ravno zdaj predrejo skoz vrata Kaligaria v mesto in bežeče vojake pobijajo, ker mislijo, da posadka naj manj 50.000 vojakov šteje. Na tako vižo so jih blizo 2000 pomorili. Tudi teh bi ne bili pokončali, ako bi bili vedli, da posadka komej 7 do 8000 glav vnese; tako zlo so hrepneli posužnih v dopolnjenje poželjivosti in v pridoblenje blaga.

Vse dere proti luki, kjer še sovražnik do zdaj nič ni opravil, ker je bilo tistih petdeset Turkov, ki so skoz podzemeljska vrata v mesto priderli, spet nazaj zapodenih, in več begočih je srečno skoz ta vrata na genueške ali pa gerške barke všlo; ko so pa straže pritisk množice vidile in vzrok bega čule, zaprejo vrata in ključee čez zid v morje veržejo, ker so na neko staro prerokbo verjele, da bodo Turki v sredo mesta prišli, od tod pa jih bodo prebivaveci nazaj zapodili.

Zdaj se množica vali od luke v velko cerkev Ajo Zofijo. Možje, žene, sivčki, otroci, menihi, nune, vse va-njo vrē, in to spet zato, ker so prerokbi verjeli, da, kadar bodo Turki do podobe Konstantina prišli, bode angel z nebes prišel, in enemu pri podobi stoječemu, ubogemu možu meč dal z besedami: „vzemi ti meč in osveti Božje ljudstvo!“ Potem bodo Turki naglo pobegnili, in od Gerkov podeni ne bodo le mesta in cele male Azije zapustili, tem več clo do mej Perzie jih bodo Gerki podili.

Silna množica se je tedaj natlačila v Ajo Zofio, ki je še dolgo popred zapuščena stala.

Turki so vrata, ki jih je natlačena množica zaplerla, razbili in ljudstvo kakor živino v sužnost odgnali. Može so z vervmi, ženske s pasi dve po dve, brez razločka starosti in stana, skupej vezali. V cerkvi so se strašne, neizrečene reči godile. Svete podobe so bile razbite, zlata in sreberna posoda obropana, mašna oblačila oskrunjena, križanje ponovljeno in sv. križ so zmagavci v janičarskej kapi zasmehovaje okrog nosili. Na oltarjih so jedli ali njih konji žerli, ali so deklice in fante oskrnjevali. (Dalje sledi.)

Slovanski popotnik.

* Na Dunaju so bile po vradnem potu sledeče knjige izdane: „Kazenska postava zoper hudedelstva, pregreške in prestopke in postava za tisk“, strani 224 debela v osminki. — „Kazneni zakon o zločinstvih, prestupcih i prekrsajih i red tiskovni“, str. 224. — „Kazneni zakon o zlo-

činstvima, prestupcema i prekrsajima i red tiskovni“, str. 224. — „Obči austrianski gradjanski zakonik“, proglašen patentom od 29. studenoga 1852. — „Obči austrianski gradjanski zakonik“ (serbsko). — „Privremeni gradjanski postupnik“ za Ugarsku, Hervatsku, Slavoniu, vojvodinu Serbsku i tamiški Banat, str. 206. — „Privremeni naputak o sudbenom postupku u pravnih poslovi izvan parnicah za Ugarsku itd.“, str. 140. — „Juridisch-politische Terminologie“ für die slavischen Sprachen Oesterreichs. Von der Commission für slavische juridisch-politische Terminologie. Deutsch-kroatische, serbische und slovenische Separat-Ausgabe, str. XIV in 694 v največej osmerki, s predgovori v horvaškem, serbskem in slovenskem jeziku.

* Časopis českeho muzeum 1853, zvezek 1., kterega vreduje nevtrudljivi g. Vaclav Nebesky in kateri obsega mnogo zanimivih sostavkov slavnihi českih pisateljev, je donesel tudi tretjo zbirko imenoslovja (terminologie) za zdraviteljske ali lekarske reči. Hvaležni smo tudi mi Slovenci za take naznanila, ki nam pomagajo k vstanovljenju gotovih izrazov v zdraviteljskih znanstvih. Veliko prav dobrih besed smo našli v dosedaj na svitlo danihi zbirkah tega slavnega časopisa; ker pa tudi mi nektare prav dobre izraze o zdraviteljskih rečeh imamo (poglej slovensko živinozdravstvo), bi želeli, da bi se vsled književne vzajemnosti vpeljale tudi v druge slovanske jezike.

* Častiti gosp. Placid Jabornik spisuje sv. pismo dalje, pa ne tako obširno kakor dosihmal, temuč bolj kratko po Alliolivem. Družtvu sv. Mohora je marljivi gosp. pisatelj obljubil, vsako leto saj toliko napisati, da se bode po 20 pol natiskovalo.

* 3. zvezek od „Jahrbücher für slavische Literatur, Kunst und Wissenschaft“, ki jih izdaja pridni lužiško-serbski spisatelj g. J. E. Smoler, je prišel že na svetlo.

* „Przyjacieł domowy“, prstonarodni časnik v Lvovu, kterega g. Stupnicki lepo vreduje in mnogoverstne članke tudi s podobšinami olepsuje, bo naročnikom posebno doklado dodajal pod naslovom „Herbarz Polski i imionopis zasłużonych w Poljsce ludzi“.

* Na Dunaju je na svitlo prišla knjiga: „Kurze theoretisch-praktische Grammatik der serbischen Sprache für Deutsche“.

* V Pragi je prišel na svitlo nemško-česki slovník imenoslovja za gimnazie in realne šole. Imenoslovje je za sledeče učne predmete sostavljeno: za grammatiko, stilistiko, metriko, za početke leposlovnih znanstev, za logiko in psihologio, za zgodovino, zemljopis in statistiko, aritmetiko, algebro in geometrio, fiziko, kemijo, početke astronomie, mehaniko, zoologio, botaniko, mineralogio in antropologio, za početke geologie, nauke kupčijske, za stenografio, kaligrafio in tiskarne vednosti. Obseže ne manj kot 34.000 besed. — Tak besednjak je zares živa potreba tudi v slovenskem jeziku.

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Celovca naznanja „Šolsk. prij.“ sledeče o družtvu sv. Mohora: „Po družtvenih postavah vse lanske družtvenike še tudi letos za družtvenike imamo razun dvéh, ki sta oznanila, odstopiti; tudi smo vsim družtvene knjige poslali. Plačalo jih je pa dosadaj le 643. — Od lanskih družtvenih knjig se je samo prodajal „Bla-

gomir" in "šola veselega petja", skupilo se je za te dve knjigi okoli 50 fl. — Število vpisanih družbenikov zneslo zdaj 820. — "Zgodovinski katehizem" je dokončan. Celi katehizem velja 3 fl. 24 kr. sr. in se dobi pri vsih knjigarjih.

Iz Jezera na doljnem Koroškem. 6. dan p. m. smo praznovali tukaj pobožno slovesnost, ktera bo vsem pričujočim v vednem spominu ostala: blagoslovljena je bila namreč nova cerkev, ktere zidanje je od leta 1850 zaostalo, 29. majnika pa je bilo izročeno v cerkvenih stavbah dobro skušenemu mojstru Matevžu Medvedu iz Cerkelj na Krajskem, kteri je v enem tednu toliko poslopja dodelal, da 6. dan p. m. je bil položen podstavni kamen in je bila blagoslovljena hiša božja. Velika množica pobožnih farmanov je privrela k ti svečanosti, ktero so opravljali od visokočastitega škofa poslani tehanit in infulirani prošt gosp. Janez Ilgovec iz Doberle vesi. V stari že slabi in za faro premajhni cerkvi pri sv. Ožbaltu poleg Jezera (Seeland) je bila najprej slovesna velika maša; po ti se je podala procesija z lepo ovenčanimi cerkvenimi banderi k novi cerkvi, ktero so blagoslovili omenjeni gosp. prošt. Ko je bilo to opravljeno, so duhovni svetovavec in Kapljiški fajmošter gosp. Valentin Bergman besedo poprijeli in tako serčno govorili k zbrani množici, da so ganjene bile serca vsih, tudi tistih, ki so se iz začetka zoperstavliali zidanju na vse strani potrebne nove cerkve. Štuki so pokali, da je bilo kaj, in so oznanovali nepozabljivo djanje okolici krog in krog. Jernej Hobel, fajm.

Iz Ljubljane. Somenj o sv. Petru in Pavlu ni bil prida; ljudje na deželi so bili veseli, da se je zvedrilo in da so mogli mervo spravljati; scer pa jim tudi denara manjka. — Vsakemu, kdor v Ljubljano hodi, je znano, da od tedna do tedna se lepšajo štacune naših tergovcev od znotraj in zunaj, prav kakor v velicah mestih. Te dni je stalo celi dan kupoma ljudi pred štacuno gosp. Jožefa Pleiweis-a, ogledovaje lično podobo Krajnice, malano od našega umetnika gosp. Stroj-a. Gosp. lastnik štacune je imel dobro misel, namest po ptujem segati, za kazalo prodajavnice kaj domačega narediti dati, in gosp. Stroj je kaj lepo izmalal zalo Krajnico v prazni obleki, kakoršna je v Ljubljani in v okolici Ljubljanski navadna. Pa ne le po obleki, temuč tudi po obrazu in celem značaju je gosp. Stroj pred oči postavil zalo pošteno Krajnico; in tako je malar v ti podobi vresničil, kar slavni pevec v svojih pesmah poje:

Od nekđaj lepé so Ljubljanke slovêle,
Al lepši od Zalke biló ni nobene.

Iz Ljubljane. V imenu krajskega zgodovinskega društva od gosp. dr. Klun-a, tajnika tega društva, na svitlo dana spomenica zvestih Krajncov o grozopolni prigodbi 18. svečana t. l. pod naslovom: "Denkbuch der Unterthanstreue im Herzogthume Krain" je ravno na svitlo prišla, iskreno v duhu vedno zvestih Krajncov spisana in lično natisnjena. Velja 1 fl.; udje zgodovinskega društva pa jo dobé za 30 kraje; na prodaj je pri gosp. Kleinmajer-u in Bamberg-u.

Novičar iz mnogih krajev.

Deželni poglavar na Českem je dal osnovo izdelati: kako bi se zamogle denarne hranilnice (šparkase) po kmetih napraviti, kjer bi se mogel denar na činže shranovati, pa tudi za majhne činže na pósodo dobivati v potrebi. Ker bi bila zares taka naprava na vsako stran koristna, je c. k. ministerstvo notranjih

oprav ukazalo: naj se ta osnova po vsih deželah cesarstva natanjko presodi in prevdari, da se napravijo take hranilnice po deželi. — Na Laškem je gosposka ukazala, bolno grojzdje pridno oberati s tert, da se tako zabrani razširjevanje tertje bolezni, in da vino škodljivo ne bo; veliko pomočkov so že poskušali, tudi polivanje z gujilo scavnico in gnojnico, pa vse zastoj. — V Botincu blizo Zagreba so poskusili unidan s Husey-ovo mašino ječmen kositi. Tudi tukaj se je ta mašina, ktera je v Altenburgu v eni uri 1 oral in 290 štirjaških sežnjev žita pokosila, dobra skazala, čeravno v vsaki prvi skušnji, kjer še vajenih ljudi ni, je dosto spodtik. — Brata Pongrac-a, ktera skušata Savo od Zagreba do Siska tako vravnati, da se bojomogle barke po nji voziti, ktere kakor na železnici vozove sopár goni, in se (od para ali sopara) parabrodi imenujejo, sta se po taki barki te dni že pripeljala v Sisek; to je važna novica za kupčijo z Banatom. — C. k. vojaška sodba je obsodila te dni grofno Blanko Teleky-ovo, deležnico ogerske prekucije, na 10 let v ječo. — Na povabilo rusovskega cara je poslal presvitli cesar fzm. grofa Gyulay-a in fml. barona Steininger-a na Rusovsko v Petrograd: ogledat veliko vojaško taborišče ondi. Govori se, da je bilo grofu Gyulay-u tudi sporočeno: naj si o ti priliki pri rusovskem caru prizadeva, da bo turški poslanec, ki ima k caru v posebnih sporočilih priti, dobrovoljno sprejet. Že so te dni nekteri časniki hrup zagnali, da armada rusovska že maršira čez Prut v knežijo Moldavo, ki stoji pod krilom Turčije; pa bolje podučen Dunajsk časniki je preklical to novico, da ni res. Kratkčasno je zares o turško-rusovskem razpertju časnike prebirati; brali smo enkrat; "poslednjico (ultimatissimum) je Turk zaverigel", koj po tem pa: "ni je zaverigel", in kmalo potem: "jo je le vendar zaverigel"; — zdej so rekli: "Rus že maršira", koj potem pa: "še ne maršira", zna biti da jutro slišimo: "vendar le maršira", itd. — V Parizu že dela zlatár Lemoine krono za Napoleona, v kteri bo toliko biserov in žlahnih kamnov, da so ponoči 4 seržanti na straži v delavnišnici, da roparji ne sežejo po dragocenih kamnih. — V Beirutu v turški Azii je neka mati šestero živih otrok porodila: ondanšnje ljudstvo ima to za znamenje rodovitne letine in sreče za deželo. Dobro srečo!

Kaj so solze?

(Poleg ilirskega.)

Razumeš li, sinko,
Kaj so kaplje, one,
Ktere zjutraj gledaš
V oku rožne krone?

Kapljice leté so
Solze naše vroče,
Kih na zemlji toči
Serce plakajoče!

Razumeš li, sinko,
Kaj so solnca traki,
Ko napajajo se
Po njih neba zraki?

Gorki žarki ti so
Zdihovanja naša;
Kadar zdihneš, solzna
Se naliva časa!

Razumeš li, sinko,
Kaj so oblaki sivi,
Kadar med gromenjem
Vró iz njih nalivi?

Solzna so očesa
Ti oblaki plami,
Ki v življenju nedra
Nam gojé solzami!

Vganjka poslednje zastavice.

Rak.

Današnjemu listu

je dodana 7. póla "občne zgodovine".